

הגדה של פסח

בנוסח מקוצר ובגוון חילוני

בהתאמות מיוחדות לליל הסדר של שנת 2020 בצל המאבק במגיפת הקורונה

והיגדתם לבנותיכם ולבניכם

בסיפור יציאת מצרים, שעובר מדור לדור כבר אלפי שנים, מגולם סיפור תולדות עמנו מראשיתו ועד ימינו. זהו סיפור על עמידה איתנה אל מול דיכוי וחורבן. זה סיפור על דבקות בחיים ועל יכולת אנושית מופלאה להמציא וליצור מציאות חדשה. הסיפור הזה הוא הדבר המשותף לנו והמחבר בינינו.

וכשאנו מספרים אותו ביחד, בחיק המשפחה המורחבת, לצד חברים או בקהילה, הסיפור שלנו מקבל משנה תוקף, ובכוחנו להשפיע על המשכו ועל האופן שבו יסופר. ביכולתנו לצקת לסיפור משמעויות שמתאימות לנו ולגרום לדור הצעיר לאהוב אותו, לרצות להיות חלק ממנו, ובבוא העת להמשיך ולספרו, בדרך שלו, לדור שאחריו.

מה נשתנה? הכל!

בשל מגיפת הקורונה העולמית והאיסורים הרבים שנגזרו בעטיה, לא נוכל השנה – למרבה הצער – לקיים את סעודת הפסח החגיגית כבימים ימימה. ולכן, על-מנת לציין באופן ראוי את אחד מן החגים היפים והמיוחדים שלנו תוך ציות להוראות הרשויות, מוצע לערוך את ליל הסדר של שנת 2020 בדרך של מפגש אונליין, באמצעות יישומון המאפשר לקיים שיחת וידאו רבת משתתפים.

אמנם מבעד למסכי מחשבים וסמארטפונים, ובכל זאת תוכלו ליהנות בחברת קרובים, ידידים או משפחות הקהילה שלכם, וביחד עמם לספר ביציאת מצרים, לברך ולשיר, לשתות ארבע כוסות, ואפילו להחביא אפיקומן. הדבר כרוך כמובן בתכנון ובהיערכות מוקדמת, ואם תצליחו תהא זו ודאי חוויה משפחתית או חברתית נעימה, מעצימה ובלתי-נשכחת.

לשנה הבאה בירושלים

אם אתם מציינים את חג הפסח אי-שם ברחבי העולם, חשוב במיוחד שתגידו לבנותיכם ולבניכם את שלוש המילים המופיעות בשורת הסיום של ההגדה: לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם. קריאה זו מבטאת את הקשר העמוק של יהודי התפוצות לארץ ישראל, ואת השאיפה לכך שבשנה הבאה יזכו לעלות אליה, או לכל הפחות – לבקר בה.

בעריכת ההגדה שלפניכם התבססנו על ההגדה של פסח בנוסחה המקורי, ליקטנו רעיונות וקטעי קריאה, תרגמנו חלק מן השירים לטובת המסובים לשולחן ליל הסדר שאינם דוברי עברית (בתקווה להשלים את תרגום ההגדה כולה עם הזמן), וערכנו כמה קיצורים או השמטות בקטעים שנראו לנו פחות חשובים (כמו "מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה...", "מזעזעים (כמו "אלו הרג בכוריהם – דינו"), לא הכי מתאימים לילדים (כמו "ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדםיך..."), או אלימים וגזעניים (כמו "שפך דמך אל הגוים"). שהרי הדבר החשוב באמת לצורך קיום המסורת היפה הזו הוא בסך הכל לְסַפֵּר בִּיצֵאת מִצְרָיִם, פשוטו כמשמעו, וכל אדם ראוי לעשות זאת בדרך שלו, וכל המרבה – הרי זה משובח.

שמחה רבה

מילים: יפה בלהה
לחן: ידידיה אגמון

Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here
Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here

Simcha raba, simcha raba,
Aviv higi'a, Pessach ba
Simcha raba, simcha raba,
Aviv higi'a, Pessach ba

שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!

A garment with pockets
was sewn, was sewn for me
My pockets were filled,
were filled with nuts

Taferu, taferu, taferu li
begged imm kissim
Mile'u, mile'u, mile'u
kissay be-egozim

תפרו, תפרו, תפרו,
תפרו לי בגד עם כיסים,
מלאו, מלאו, מלאו,
מלאו כיסי באגוזים.

Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here
Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here

Simcha raba, simcha raba
Aviv higi'a, Pessach ba
Simcha raba, simcha raba,
Aviv higi'a, Pessach ba

שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!

Ask, four questions
I shall ask
Drink,
four toasts I shall drink

Sha'ol esh'al, sha'ol esh'al
arba kushiyot
Shatoh eshteh, shatoh
eshte arba kosot

שאלו אשאל, שאלו אשאל
ארבע קושיות,
שתה אשתה, שתה אשתה
ארבע כוסות.

Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here
Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here

Simcha raba, simcha raba
Aviv higi'a, Pessach ba
Simcha raba, simcha raba,
Aviv higi'a, Pessach ba

שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!

A goblet, a great goblet
my mother would fetch
For Eliyahu, for Eliyahu
the Prophet

Ve-kos gedola, ve-kos
gdola immy tavi
Le-Eliyahu,
Le-Eliyahu HaNavi

וכוס גדולה, וכוס גדולה
אמי תביא,
לאליהו,
לאליהו הנביא

Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here
Oh what joy, what joy, spring
has come, Passover is here

Simcha raba, simcha raba
Aviv higi'a, Pessach ba
Simcha raba, simcha raba,
Aviv higi'a, Pessach ba

שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!
שמחה רבה, שמחה רבה,
אביב הגיע, פסח בא!

ההגדה של פסח מתחילה כאן:

הננו מוכנים לספר ביציאת מצרים, מעבדות לחרות, משעבוד לגאולה.

קִדְשׁ

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו יי אלהינו באהבה מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, את יום חג המצות הזה, זמן חרותנו, מקרא קדש, זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ומועדי קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו. ברוך אתה יי, מקדש ישראל והזמנים.

[יש המעדיפים לשנות מעט את הנוסח ולקדש: "כי בנו בחרת ואותנו קדשת עם כל העמים"]

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

שותים כוס ראשונה – מברכים בברכת חג פסח שמח את המסובים בביתכם ואת אלה שחוגגים עמכם מבעד למסך, מודים לכל מי שטרח ועמל על הכנת סעודת ליל הסדר ועל ארגון האירוע הזה, ואם רוצים מוסיפים כמה מילים מעומק לבכם, המתארות את מה שאתם מרגישים כעת.

וְרַחֵץ

נוטלים ידים.

כֶּרֶפֶס

טובלים כרפס (פרוסת ירק, עלה חסה או תפוח אדמה) במי מלח, ומברכים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה.

יַחַץ

חוצים את המצה האמצעית של קערת הסדר לשני חלקים, ואת אחד מהם מצפינים לאפיקומן.

מגיד

This is the bread of poverty, that our forefathers ate in the land of Egypt. All who is hungry – come and dine, all who is in need – come and celebrate Passover. Slaves this year – in the year to come, free people.

זהו לחם העוני שאכלו אבותינו בארץ מצרים. כל הרעב יבוא ויאכל, כל הצריך יבוא ויפסח. השנה כאן – לשנה הבאה בארץ ישראל. השנה אנו עבדים – לשנה הבאה בני חורין.

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויכל, כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישׂראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

והילדים שואלים:

Why is tonight different from all other nights?

That on all other nights we eat both bread and matzah. But tonight only matzah.

That on all other nights we eat all kinds of herbs. Tonight – bitter herbs.

That on all other nights we do not dip even once. Tonight – we dip twice.

That on all other nights we either sit or recline. Tonight we are all reclining.

Ma nishtana haleilah hazeh mikol haleilot?

Shebechol haleilot anu ochlin chametz umatzah. Haleilah hazeh - kulo matzah.

Shebechol haleilot anu ochlin she'ar yerakot. Haleilah hazeh, haleilah hazeh - maror.

Shebechol haleilot ein anu matbilin afilu pa'am echat. Haleilah hazeh - shetei pe'amim.

Shebechol haleilot anu ochlin bein yoshvin u'vein mesubin. Haleilah hazeh kulanu mesubin.

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה כולו מצה.

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה – מרור.

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת, הלילה הזה – שתי פעמים.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין, הלילה הזה – כלנו מסבין.

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

שרים:

Slaves we were,
now we are free!

Avadim Hayinu,
ata beney khorin

עבדים היינו,
עתה בני-חורין!

בנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם, אחד רשע, אחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יי אלהינו אתכם? ואף אתה אמר לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר? מה העבדה הזאת לכם? לכם – ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו: בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לי – ולא לו. אילו היה שם, לא היה נגאל.

תם מה הוא אומר? מה זאת? ואמרת אליו: בחזק יד הוציאנו יי ממצרים, מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול – את פתח לו, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים.

שרים:

והיא שעמדה לאבותינו ולנו.
שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו,
אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו,
והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

מתי-מעט ירדו אבותינו מצרימה ויהיו שם לגוי גדול ועצום. ובני ישראל פרו וירבו וישרצו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם. ויקם מלך חדש על מצרים, אשר לא ידע את יוסף: ויאמר אל עמו הנה עם ישראל רב ועצום ממנו – הבה נתחכמה לו פן ירבה. וימררו המצרים את חייהם בעבדה קשה. ויבנו ערי מסכנות לפרעה, את פתם ואת רעמסס – וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ. ויצו פרעה: "כל הבן הילוד – היאורה תשליכהו, וכל הבת תחיון".

שרים:

דומם שטה תיבה קטנה
על היאור הזך
ובתיבה משה הקטן
ילד יפה ורך.
הס הגלים, השובבים
משה הקטן שט
לא יטבע, חיה יחיה,
ילד זה הקט.

ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויצעקו, ותעל שועתם אל האלהים. כמו שנאמר: ונצעק אל יי אלהי אבותינו, וישמע יי את קלנו, וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו. ויכור אלהים את בריתו את אברהם, את יצחק ואת יעקב.

ויוצאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה, ובמרא גדל, ובאתות ובמפתים: דם ואש ותימרות עשן. ויוצאנו יי ממצרים – לא על ידי מלאך, ולא על ידי שרף, ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו.

עשר מכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים, ואלו הן:

דם
צפרדע
כנים
ערוב
דבר
שחין
ברד
ארבה
חשך
מכת בכורות

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים: דצ"ף עד"ש באח"ב.

שרים:

כמה מעלות טובות למקום עלינו:

דינו	אלו הוציאנו ממצרים, ולא קרע לנו את הים.
דינו	אלו קרע לנו את הים, ולא העבירנו בתוכו בחרבה.
דינו	אלו העבירנו בתוכו בחרבה, ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה.
דינו	אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, ולא האכילנו את המן.
דינו	אלו האכילנו את המן, ולא נתן לנו את השבת.
דינו	אלו נתן לנו את השבת, ולא קרבנו לפני הר סיני.
דינו	אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה.
דינו	אלו נתן לנו את התורה, ולא הכניסנו לארץ ישראל.
דינו	אלו הכניסנו לארץ ישראל, ולא בנה לנו את בית הבחירה.

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו, שהוציאנו ממצרים, וקרע לנו את הים, והעבירנו בתוכו בחרבה, וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, והאכילנו את המן, ונתן לנו את השבת, וקרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו את התורה, והכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו.

רְבֵן גַּמְלִיאל הִיָּה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלוֹשָׁה דְבָרִים אֱלוֹ בְּפֶסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ
וְאֱלוֹ הֵן: פֶּסַח מִצָּה וּמְרוֹר.

פֶּסַח – עַל שׁוֹם מָה?

עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, בִּנְגַפּוֹ אֶת מִצְרַיִם, וְאֶת בְּתֵינוּ
הִצִּיל.

מִצָּה זֹאת שְׂאֵנוֹ אוֹכְלִים – עַל שׁוֹם מָה?

עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקִּים שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ
מִמִּצְרַיִם עִגְתַּיִם מִצּוֹת, כִּי לֹא חֵמֵץ, כִּי גִרְשׁוֹ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵה וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ
לָהֶם.

מְרוֹר זֶה שְׂאֵנוֹ אוֹכְלִים – עַל שׁוֹם מָה?

עַל שׁוֹם שֶׁמְרוֹרוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה
בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים, וּבְכָל עַבְדָּה בְּשִׂדָּה, אֶת כָּל עַבְדֹתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֶךְ.

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתֶּם
לְבָנוֹתֵיכֶם וּלְבָנֵיכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בִּלְבָד גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא
אִף אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם וְהוֹצִיא מִשָּׁם.

לְפִיכָף אֲנַחְנוּ חַיִּיבִים לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבַּח, לְפַאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדְרֵה, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס לְמִי
שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּה: הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵירוֹת מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבָל
לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעַבֹּד לְגֵאֲלָה. וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה: הַלְלוּהָ.

שִׁירִים:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לֵעָז,
הִיָּתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו.
הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, הַיַּרְדֵּן יָסַב לְאַחֹר.
הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים, גִּבְעוֹת – כְּבָנֵי צֶאֱן.
מֵה לָף הַיָּם כִּי תִנוּס, הַיַּרְדֵּן – תִּסָּב לְאַחֹר,
הַהָרִים – תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים, גִּבְעוֹת – כְּבָנֵי צֶאֱן.
מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ, מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב.
הַהֶפְכִי הַצּוֹר אֲגָם מַיִם, חֲלַמִּישׁ – לְמַעַיְנוֹ מַיִם.

**שׁוֹתִים כּוֹס שֵׁנִיָּה – לְזַכֵּר יְצִיאַת מִצְרַיִם וּבִתְקוּוּהָ לְחֵירוֹת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, לְכַבוֹדֵם
שֶׁל הַנַּאֲבָקִים עַל חֵירוֹתָם, וְלַחִיּוּתָם שֶׁל אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם נִפְשָׁם בְּכַפֵּם לְמַעַן שְׁחַרוֹרֵם
שֶׁל אַחֵרִים מִכְּבִלֵי הַשְּׁעָבוֹד, בְּכָל רַחְבֵי תֵּבֵל.**

משסיימנו לספר ביציאת מצרים שאירעה לפני יותר משלושת אלפים וחמש מאות שנה, יכולים המסובים המעוניינים בכך לשתף את הנוכחים בסיפורים על יציאת מצרים הפרטית שלהם: על מאבקם לחירות, על הגירה, ועל נכונותם ללכת במדבר למען הדורות שיבואו, וגם על אירועים מכוננים בהיסטוריה המשפחתית והאישית, על הניסים, על ההחלטות הגורליות, ועל יד המקרה, שבזכותם התאפשר לכם לשבת יחדיו בערב הזה. כאן המקום להגיד לבניכם ולבנותיכם מהם הדברים שבאמת חשוב שיידעו ויזכרו, ובבוא העת – יגידו ליוצאי חלציהם.

ואפשר גם לקרוא את הקטע הבא:

"לא זכרתי את הטקסט של ההגדה אלא במעומעם, לא הייתה מצה וגם לא מרור, ולא הגדה לקרוא ממנה. הייתי היהודי היחיד שהשתתף בסדר, בעצם הייתי האדם היחיד בחדר. אבל כל זה לא הפריע לאורחי מבחוץ, סיפרתי לשניים מעמיתיי האסירים את סיפור יציאת מצרים דרך חריץ קטן בצינוק שאליו הושלכתי, למרות שלא היו יהודים הם הזדהו עם המסר האוניברסלי של הסיפור. הסיבה הייתה פשוטה. קבוצה מבודדת זאת של מתנגדי המשטר כבר טעמה את יכולתה של החירות לעצב מחדש את הפרט והבינה את הכוח הטמון בה: היכולת לשנות חברה שלמה. הם לא היו זקוקים לתזכורות. הרעיון שאומה של עבדים יכולה לזכות בחירות ולהביס את המעצמה החזקה ביותר בעולם, היה עבורנו לא אגדה עתיקה אלא אמת נצחית."

נתן שרנסקי, "כוחה של חירות", מתוך: "הלילה הזה - הגדה ישראלית", בעריכת מישאל ציון

רחצה

שוב נוטלים ידיים.

מוציא, מצה

מברכים על המצות ואז אוכלים מהן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה.

מרור

לוקחים קזית מן המרור, ואפשר גם לטבל בחרוסת, ומברכים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור.

כורך

בוצעים את המצה התחתונה, ונוטלים ממנה כזית וכורכים עמה כזית מן המרור:
מצה למעלה ומצה למטה ומרור באמצע.

שְׁלַחן עוֹרֵךְ

זהו זמן הסעודה, ובראשיתה נהוג לאכול ביצה במי מלח.

בְּרָךְ

שרים:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יְהוָה
אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּחֻלְמִים:
אֲזַי מָלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה.
אֲזַי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם
הֲגִדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי:
הֲגִדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ.
הֵינּוּ שְׂמֵחִים.

**שׁוֹתִים כּוֹס שְׁלִישִׁית – לַמַּעַן מִצִּיאַת חִסּוֹן וְתִרּוּפָה לַמְּגִיפַת הַקּוֹרוֹנָה וְלַמַּחֲלוֹת
חֲשׂוֹכוֹת מִרְפָּא, וְלַכְבוֹדִים שֶׁל הָעוֹסְקִים בַּמִּלְאכָה הַקּוֹדֶשׁ שֶׁל הַצֵּלַת חַיֵּי אָדָם בְּרַחֲבֵי
הָעוֹלָם, וּמְבַרְכִים: "שֵׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה, חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל בְּנֵי
אָנוּשׁ, הַצִּילֵנוּ מִפְּנֵי מַחֲלוֹת וּמְגִיפּוֹת, וְכָל הַחוֹלִים – רַפְּאֵם רַפּוּאָה שְׁלֵמָה, וְתֵן לָנוּ
אֱהָבָה וְחֶסֶד, צְדָקָה וּבְרִיאוֹת טוֹבָה".**

הלל

אחד מי יודע? אחד אני יודע: אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

שנים מי יודע? שנים אני יודע: שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

שלושה מי יודע? שלושה אני יודע: שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

ארבע מי יודע? ארבע אני יודע: ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

חמשה מי יודע? חמשה אני יודע: חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

ששה מי יודע? ששה אני יודע: ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

שבעה מי יודע? שבעה אני יודע: שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

שמונה מי יודע? שמונה אני יודע: שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

תשעה מי יודע? תשעה אני יודע: תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

עשרה מי יודע? עשרה אני יודע: עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

אחד עשר מי יודע? אחד עשר אני יודע: אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

שנים עשר מי יודע? שנים עשר אני יודע: שנים עשר שבטיא, אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

שלושה עשר מי יודע? שלושה עשר אני יודע: שלושה עשר מדיא, שנים עשר שבטיא, אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה, ארבע אמהות, שלושה אבות, שני לחות הברית, אחד אלוהינו שבשמים ובארץ.

חד גדיא חד גדיא

דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא שגרא ואכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא כלבא ונשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא חטרא והפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא נורא ושרף לחטרא דהפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא מיא וכבה לנורא דשרף לחטרא דהפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא תורא ושתה למיא דכבה לנורא דשרף לחטרא דהפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא שוחט ושחט לתורא דשתה למיא דכבה לנורא דשרף לחטרא דהפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא מלאך המות ושחט לשוחט דשחט לתורא דשתה למיא דכבה לנורא דשרף לחטרא דהפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא
ואתא הקדוש ברוך הוא ושחט למלאך המות דשחט לשוחט דשתה למיא דכבה לנורא דשרף לחטרא דהפה לכלבא דנשף לשגרא דאכלה לגדיא דזבן אבא בתרי זמי חד גדיא חד גדיא

שותים כוס רביעית, ומברכים: כוס של ברכה נישא לבשורת האביב, להנץ הניצנים, לתבואה חדשה, לטל ולשובע, לחיים ולהתחדשות.

מוזגים כוס חמישית לאליהו הנביא, פותחים את הדלת, ומברכים:

שפך אהבתך על הגוים אשר ידעוך, ועל ממלכות אשר בשמך קוראים
בגלל חסדים שהם עושים עם זרע יעקב ומגינים על עמך ישראל מפני אויביהם,
זכו לראות בטובת בחירך ולשמוח בשמחת גוייך.

נרצה

חסל סדור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחקתו.

לשנה הבאה בירושלים

בארץ ישראל אומרים: לשנה הבאה בירושלים הבנויה

ניצנים נראו בארץ

מילים: מתוך שיר השירים
לחן: נחום היימן

The buds (flowers) of
Spring have been seen
in the Land (of Israel),
the time of the
nightingale has
come. Autumn has past
and gone. Tender
grapes give forth their
fragrance.

(Song of Songs 2:12)

Nitzanim nir'u (nir'u) ba-aretz
Et zamir higi'a (et zamir)

ניצנים נראו (נראו) בארץ
עת זמיר הגיע (עת זמיר).

Nitzanim nir'u (nir'u) ba-aretz
Et zamir higi'a (et zamir)

ניצנים נראו (נראו) בארץ
עת זמיר הגיע (עת זמיר).

Ki hineh stav avar,
stav khalaf halakh lo
Ha-gfanim semadar
natnu (natnu) reikham

כי הנה סתיו עבר,
סתיו חלף הלך לו
הגפנים סמדר נתנו,
נתנו ריחם.

Ki hineh stav avar,
stav khalaf halakh lo
Ha-gfanim semadar
natnu (natnu) reikham

כי הנה סתיו עבר,
סתיו חלף הלך לו
הגפנים סמדר נתנו,
נתנו ריחם.

איך יודעים שבא אביב

מילים ולחן: דתיה בן דור

איך יודעים שבא אביב?
מסתכלים סביב סביב
ואם רואים המון ידיים חרוצות
נושאות סלים כבדים עם יין ומצות
ואם שרים "שמחה רבה –
"אביב הגיע, פסח בא"
אז יודעים (אז יודעים)
שבא אביב (שבא אביב)
אז יודעים שבא אביב,
אז יודעים שבא אביב.

איך יודעים שבא אביב?
מסתכלים סביב סביב
ואם רואים שאין עוד בוץ בשבילים
ואם רואים שנעלמו המעילים
ואם פרג וגם חרצית
לכבוד החג קישטו עציץ
אז יודעים (אז יודעים)
שבא אביב (שבא אביב)
אז יודעים שבא אביב,

אנשים טובים

מילים ולחן: נעמי שמר

תפקחו את העיניים, תסתכלו סביב
פה ושם נגמר החורף ונכנס אביב
בשדה ליד הדרך יש כבר דגניות
אל תגידו לי שכל זה לא יכול להיות

אנשים טובים באמצע הדרך
אנשים טובים מאוד
אנשים טובים יודעים את הדרך
ואיתם אפשר לצעוד

איש אחד קנה לי ספר בן מאה שנה
איש אחר בנה כינור שיש בו מנגינה
ואישה טובה אחרת לי נתנה את שמה
ומאז אני בדרך שרה במקומה

אנשים טובים...

איש אחד יבנה לי גשר כדי לחצות נהר
איש אחר יצמיח יער במורדות ההר
ואישה טובה אחרת, אם יהיה קשה
רק תצביע אל האופק ותבטיח ש-

אנשים טובים...

וממש כמו צמחי הבר הבודדים
הם עוצרים תמיד את החולות הנוודים
הרקיע מתבהר, וכבר אפשר לראות
אנשים על אם הדרך מחכים לאות

אנשים טובים...

הללויה

מילים: יענקל'ה גלפז
לחן: מני גל

אדם חוזר וקציר יומו
צנוע הוא ודל,
ועל גבו צרות החול
עומסות לו כמגדל.
ולפניו רואה פתאום
את שתי עיניה של ביתו
והוא אז שר, והן איתו
שרות הללויה.

הללויה, חה השיר
עולה מכל פינות העיר
כשהאדם ושתי עיניו ביתו
שרים הללויה.

בונה אדם את בנייניו
מהבל וקלפים,
יום יום טורח ועמל
יום יום הם נטרפים.
אבל אל מול חורבן קלפיו
עולה השמש מעליו
והוא אוסף אותם אליו
ושר הללויה.

הללויה חה השיר
עולה מכל פינות העיר
כשהאדם אוסף את כל קלפיו
ושר הללויה.

פרושים ימי בפני האל
יודע הוא דרכי
וכל שירי כמו תפילות
שולחו למרחקים.
וכשיגיע סוף התוואי
אנעל בשקט את חיי
ושיר חדש צעיר וחי
יושר הללויה.

הללויה חה השיר
עוד יעלה בכל העיר
והוא חדש והוא צעיר וחי
ושר הללויה.

על כל אלה

מילים ולחן: נעמי שמר

על הדבש ועל העוקץ,
על המר והמתוק,
על בתנו התינוקת
שמור אלי הטוב.

על האש המבוערת,
על המים הזכים,
על האיש השב הביתה
מן המרחקים.

על כל אלה, על כל אלה,
שמור נא לי אלי הטוב.
על הדבש ועל העוקץ,
על המר והמתוק.
אל נא תעקור נטוע,
אל תשכח את התקווה
השיבני ואשובה
אל הארץ הטובה.

שמור אלי על זה הבית,
על הגן, על החומה,
מיגון, מפחד פתע
וממלחמה.

שמור על המעט שיש לי,
על האור ועל הטף
על הפרי שלא הבשיל עוד
ושנאסף.

על כל אלה ...

מרשרש אילן ברוח,
מרחוק נושר כוכב,
משאלות ליבי בחושך
נרשמות עכשיו.

אנא, שמור לי על כל אלה
ועל אהובי נפשי,
על השקט, על הבכי
ועל זה השיר.

על כל אלה...

הלוואי

מילים: אהוד מנור
לחן: בועז שרעבי

הלוואי ומענן תרד עלינו קשת
הלוואי שלעולם הזה יש תקנה...
הלוואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
הלוואי ולא תאבד לעד המתנה
הלוואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
הלוואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלוואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
הלוואי ויפתחו שוב שערי גן עדן
הלוואי ויתמזגו מזרח ומערב
הלוואי ונחדש ימינו כאן כקדם.

הלוואי ולא יישא עוד גוי אל גוי חרב
הלוואי ולא ננטוש את דרך התקווה
הלוואי והאדם יהיה רחום עד ערב
הלוואי שיש סיכוי אחד לאהבה.

הלוואי שלא נכאב...

עברנו את פרעה

מילים ולחן: מאיר אריאל

מס הכנסה, הם עיקלו לי מגבר
מס ערך מוסף, הם עיקלו לי משדר
חברת החשמל עיקלו מצבר
מינהל המים סתמו לי באר
ראיתי שאני מתדרדר למשבר, התחלתי החזה
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה

טעות במחשב עלתה לי מיליון
כספומט טרף לי יתרת חשבון
מזכירה אלקטרונית דחתה לי ראיון
שופט אוטומטי שלל לי רשיון
לעורך דין מכני שילשלתי אסימון בחריץ הפה
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה

למדתי מקצוע מועיל ונחוץ
כדי שלא אהיה דחוק ולחוץ
התמדתי בו, הייתי חרוץ
ברם כשלון המערכת גם כן היה חרוץ מאוד
מצאתי את עצמי עם המקצוע בחוץ הולך ורזה
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה

לפעמים אני חוטף את זה באוטובוס צפוף
או ביציאה ממגרש עת אני דרוך ודחוף
לפעמים ברחוב מרוב חיכוך ושפשוף
מרוב ביקוש לאיזה אושר חטוף
בגב, בצלעות, לפעמים בפרצוף, המרפק הזה
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה

הסתובבתי קצת זמן ללא מטרה
ללא הגדרה וללא פשרה
איבדתי גובה וקצת הכרה
חשבתי אולי בכל זאת הגדרה
שתתן תשובה חד משמעית וברורה - נקרעתי על זה
אבל עברנו את פרעה, נעבור גם את זה

ועכשיו אני תקוע בזמן החדש
ולמען האמת אני די אדיש
המצב אומנם ביש אך איני מרגיש
אין לי לב לכל החומר שהמרקע מגיש
ושלטון העם שוב יורד אל הכביש ואני מתבזה
אבל עברנו את פרעה,
נעבור גם את זה

את חירותי

מילים ולחן: ג'ורג' מוסטקי
תרגום: יורם טהרלב

את חירותי, שמרתי לי אותך
כמו כוכב בסער
את חירותי, עזרת לי לעמוד
בכל כאב וצער.

ולצעוד בדרכי גורלי
עד תבוא גם עליי השלכת
ולרקום חלומות על קרני הלבנה
וללכת ללכת

את חירותי, למען רצונך
את שבועותי הפרתי
את חירותי, לשמור בריתי איתך
את חולצתי מכרתי

סבלתי הרבה וכאבתי בלי די
רק למען אמון בי תתני
נטשתי ארצי וטובי ידידי
ושלך רק הנני.

את חירותי, הורית לי לוותר
על תפנוקים ונועם
את חירותי, לימדת את ליבי
גם בבדידות לשמוח.

את שלימדת אותי לחייך
למראה הרפתקה שחלפה לה
ללקק את פצעי במיסתור ולקום
וללכת לי הלאה

את חירותי, בלילה קר אחד
הפרתי את בריתנו
כך לבדי, ערקתי מהשביל
עליו פסענו שנינו.

בגדתי בך חירותי הטובה
אל הכלא פסעתי בצער
אל הכלא החם אשר שמו אהבה
נאספתי כמו נער
וסוהרת יפה בתנועה רחבה
נעלה את השער

מכתב לאחי

מילים ולחן: עילי בוטנר

אל תפחד תשאף לדעת
אל תדאג עוד תקיים
מי שבידו לגעת
יש שבלבו עוד לנחם
אל תפחד ימים יבואו
ועונות, שנה תחלוף
אתה תראה שעוד נגיע אל הסוף

אל תפחד ממציאיות נושכת
ואנשים קרים
כל אחד סוחב בבטן
ומעט שעליהם רואים
כמה כח יש ברגע
והנצח אין לו סוף
בכל דמעה שעוד תרד
יגיע צחוק

זה הרגע
הנה באה השעה
מה תביא איתה הרוח
מה ימיס את הדממה
ויש סיבות לכל דבר
יש חלום שלא נגמר
בסוף הדרך עוד תהיה מאושר

וקדימה אל האופק
אל השמש הטובה
זה רחוק אבל תגיע
קצת עייף וקצת צמא לאהבה
שמחכה לך, תקטוף אותה כפרי בשל
ואז תנוח תרדם בצל

זה הרגע
הנה באה השעה
מה תביא איתה הרוח
מה ימיס את הדממה
ויש סיבות לכל דבר
יש חלום שלא נגמר
בסוף הדרך עוד תהיה מאושר

האורח

מילים ולחן: נעמי שמר

אם בשער יש אורח
שנחת מעבר ים
מה נציע לאורח
בבואו משם?

טנא ירוק, פרח לבן
יין אדום, פת במלח
זה מה שיש
שב איתנו כאן.

שב איתנו, זה הבית
תריס פתוח למדבר
שב איתנו כבן בית
לא כהלך זר.

טנא ירוק...

והלב הזה הפתי
שאף פעם לא יחכים
שוב נדלק ושוב הריע
אל המרחקים.

טנא ירוק...

האורחים הולכים הביתה
תריס פתוח שוב נסגר
השולחן נעור וריק
זה מה שנשאר.

טנא ירוק...